

Wikipedia : بزرگترین دانشنامه جهان

<http://www.wikipedia.com>

اطلاعات بسیار فنی و پیچیده را به ساده‌ترین زبان ممکن بیان می‌کنند.

یکی از ویراستاران دانشنامه مشهور بریتانیکا (به نام Pappas) می‌گوید که مرجع نویسی سستی اتکای شدیدی به نویسندگان خیره دارد. به عنوان مثال، بریتانیکا ۴۰۰۰ متخصص دارد که ۱۱۰ نفر از آنان از برندگان جایزه نوبل هستند. او می‌گوید مرجع خوب فقط دقیق نیست، بلکه ارتباط خوبی با خواننده برقرار می‌کند، ما بهترین افراد را در دنیا برای نوشتن در مورد هر موضوع پیدا می‌کنیم و می‌دانیم که هر نوشته را چگونه ویرایش کنیم تا خواننده به راحتی آن را درک کند؛ وقتی یک کودک ۱۲ ساله حق ویرایش و بازنویسی اثر یک برنده جایزه نوبل را داشته باشد چه اعتباری برای چنین مدلی از دانشنامه نویسی می‌توان داد؟

Nature و بریتانیکا

شاید Pappas (ویراستار بریتانیکا) به این دلیل از وی‌کی‌پدیا خشمگین است که نشریه معتبر Nature در یک مقاله خود در سال ۲۰۰۵، وی‌کی‌پدیا را با بریتانیکا مقایسه کرده است. بررسی کنندگان مطالب مشابه را در زمینه‌های علمی بین این دو منبع اینترنتی مقایسه کردند. بررسی کنندگان خطاهای اندکی در هر دو یافتند: نرخ سه خطا در مطلب بریتانیکا در برابر نرخ چهار خطا در مطلب وی‌کی‌پدیا.

و این چنین بود که جنگ در گرفت. بریتانیکا با یک مقاله ۲۰ صفحه‌ای به مقاله نیچر پاسخ گفت و از دقت محتویات بریتانیکا دفاع کرد و مستقیماً به روشهای پژوهشی نیچر حمله کرد. با این همه، نیچر روی صحت تحقیقات خود ایستادگی کرد. □

کنند. در نتیجه، تعداد زیادی حفاظ اجتماعی برای به حداقل رساندن چنین مسائلی به وجود آورده است. کاربران می‌توانند یک مطلب را بخوانند و هر گاه که کسی یک ویرایش جدید از آن مطلب به وجود آورد وی‌کی‌پدیا حضور ویرایش جدید را به آن کاربران اطلاع می‌دهد. ویراستاران می‌توانند در مورد هر مقاله درخواست مذاکره کنند. برای این کار، آنها تقاضای کمیته میانجیگری (Mediation Committee) می‌کنند. اگر میانجیگری مسئله را حل نکند، عدم توافق به کمیته حکمیت (Arbitration Committee) اطلاع داده می‌شود، که می‌تواند قضاوت نهایی را انجام دهد.

وی‌کی‌پدیا انشعاباتی نیز داشته است. تعدادی از ویراستاران قبلی آن پایگاه Wikitruth.info را تأسیس کرده‌اند که مقالاتی را منتشر و ویرایش می‌کنند که وی‌کی‌پدیا آنها را سانسور کرده است. وبلاگ وی‌کی‌واچ نیز انتقاداتی را درباره وی‌کی‌پدیا و مطالب بی‌اعتبار آن منتشر می‌کند:

users.erols.com/mwhite28/
wikiwoo.htm

دانشنامه آماتوری

یکی از انتقادات مرجع‌شناسان و ژورنالیستها در مورد وی‌کی‌پدیا آن است که خوانندگان یک پروژه مشارکتی وی‌کی‌چگونه می‌توانند به مطالب مقالات آن در همه زمانها اعتماد کنند. در محیط وی‌کی، خوانندگان منابع متنوعی را می‌یابند، اما بین یک مقاله و مقاله دیگر ناسازگاری وجود دارد. مدیر پایگاه وب معتبر HowStuffWorks معتقد است که مقالات منبع-باز معمولاً نشر خوبی ندارند. او می‌گوید منابع مرجعی چون HowStuffWorks مراحل ویرایشی پیچیده‌ای دارند و متخصصان و نویسندگان آموزش دیده،

وی‌کی‌پدیا در سال ۲۰۰۱ تأسیس شد، اما به سرعت بزرگ شد. پایگاه وب وی‌کی‌پدیا به هر کسی اجازه می‌دهد که مطالبی را اضافه کند یا مطالب قبلی را ویرایش کند. به همین دلیل، محبوبیت فوق‌العاده‌ای پیدا کرده است. بسیاری از وبلاگها و حتی روزنامه‌ها، فهرست مطالب خود را در این پایگاه قرار می‌دهند. وی‌کی‌پدیا در اواخر سال ۲۰۰۶ انتشار اولین یک میلیون مقاله خود را در بخش زبان انگلیسی جشن گرفت (امروزه بیش از 3.3 میلیون مقاله به ۱۲۵ زبان زنده دنیا دارد). تقریباً در همین زمان، مؤسس وی‌کی‌پدیا، جیمی ولز به عنوان یکی از ۱۰۰ شخصیت انتخابی نشریه تایم (The Time 100) که دنیای ما را می‌سازند برگزیده شد. در حقیقت، مجله تایم، وی‌کی‌پدیا را به عنوان «بزرگترین (و شاید بهترین) دایره‌المعارف دنیا» توصیف کرد.

ضعفهای یک مرجع منبع - باز (open source)

متخصصان مرجع‌شناس، وی‌کی‌پدیا را دست کم یک انجمن برای نشر مطالب متعصبانه و کم‌دقت و شایعه و تبلیغ انواع عقاید می‌دانند. آنها معتقدند که یک مرجع باید توسط متخصصان و خبرگان نوشته شود و اعتباری برای مطالب نوشته‌شده توسط یک بازدیدکننده گمنام قائل نیستند.

درست است. این یک ضعف یک مرجع منبع-باز است. اما مکانیسمهایی برای کیفیت قابل قبول نیز در این پایگاه به وجود آمده است. هر چند، گاهی یک مطلب نادرست پیش از تصحیح ماهها در وی‌کی‌پدیا می‌ماند. وی‌کی‌پدیا می‌داند که مواردی از دشمنی با علم و همچنین افرادی وجود دارند که سعی می‌کنند با این سیستم منبع باز بازی